

Henkilöstöpalvelut

2.11.2023

Neuvottelukutsu henkilöstöjärjestöille:**Yhteistoimintamenettely osana talousarviota 2024 Pohjois-Savon hyvinvointialueella (aluehallitus 1.11.2023), työvoiman käytön vähentäminen**

Aluehallitus on kokouksessaan 1.11.2023 päättänyt käynnistää tuotannollisin ja taloudellisin perustein työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta annetun lain 4§:n 1–4 kohtien mukaiset neuvottelut henkilöstön edustajien kanssa talouden tasapainottamisen keinosta talousarviossa vuodelle 2024. Työnantajan harkitessa 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä, työnantajan on annettava kirjallinen neuvotteluesitys yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi viimeistään viisi päivää ennen neuvottelujen aloittamista.

Yhteistoimintamenettelystä

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talouden tasapainottamiseksi haetaan yhdessä henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa pitkävaikutteisia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia sekä uudistuksia, joilla on taloudellisesti säästävä vaikutus. Tästä johtuen käynnistetään henkilöstöjärjestöjen kanssa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta annetun lain 4 § 1-4 kohtien mukaiset neuvottelut osana vuoden 2024 talousarviota. Henkilöstömenojen osuus säästötavoitteesta on arviolta 15 miljoonaa euroa, joka vastaa enintään 300 htv.

Henkilöstöön vaikuttavia toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen varsinaisia päätöksiä. Talousarvioehdotus vuodelle 2024 voi sisältää henkilöstömenojen vähennyksiä tai muita toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi irtisanomisia, osa-aikaistamia, lomautuksia tai heikennyksiä palvelussuhteiden ehtoissa. Tällaista talousarvioehdotusta valmistellessaan työnantajalla on velvollisuus käydä yhteistoimintamenettely. Näiden neuvottelujen tarkoituksena on antaa henkilöstölle mahdollisuus varhaisessa vaiheessa vaikuttaa talousarvioehdotukseen ja sen edellyttämiin toimenpiteisiin, vaikka työnantaja ei vielä harkitse sellaisia henkilöstöön kohdentuvia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen aiheuttaisi yhteistoimintalain 4 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia työvoiman vähentämistoimia.

Sovellettavan yhteistoimintalain 7 §:n mukaan harkitessaan vähintään kymmenen työntekijän irtisanomista, lomauttamista yli 90 päiväksi tai osa-aikaistamista, työnantajan on annettava näiden työntekijöiden edustajille kirjallisesti käytettävissä olevat tiedot:

- 1) aiottujen toimenpiteiden perusteista;
- 2) alustava arvio irtisanomisten, lomauttamisten ja osa-aikaistamisten määrästä;
- 3) selvitys periaatteista, joiden mukaan irtisanomisen, lomauttamisen tai osa-aikaistamisen kohteeksi joutuvat työntekijät määräytyvät; sekä
- 4) arvio ajasta, jonka kuluessa irtisanomiset, lomauttamiset ja osa-aikaistamiset tehdään.

Henkilöstöpalvelut

2.11.2023

Aiottujen toimenpiteiden perusteet osana talousarviovalmistelua vuodelle 2024

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvion raami annettiin 31.8.23 ja toimialakohtaisten raamien asettamista tarkistettiin 2.10.2023. Lisäksi talouden sopeuttamisen keinoja käsiteltiin 23.10.23 kokouksessa, mutta ne palautuivat uudelleen valmisteluun siten, että aluehallitus käsittelee kokonaisuutta 1.11.23 kokouksessaan. Tilannekuva talouden sopeuttamisen osalta on siten tarkentunut lokakuun aikana ja erityisesti lokakuun loppupuolella.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on käsitellyt myös sekä 9.10.2023 että 23.10.2023 kokouksessa hyvinvointialueen talousennustetta vuodelle 2023. Ennusteen perusteella laaditun tilinpäätösennusteen mukainen alijäämä vuodelle 2023 on yli 91 miljoonaa euroa. Vuodelta 2023 kertyvä talouden alijäämä tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Vuodelle 2024 ennakoitu alijäämän suuruus on 25–35 miljoonaa euroa.

Talousarvion valmistelu on toteutunut vaiheittain elo-lokakuussa. Samaan aikaan on selvinnyt, että talouden tilannekuva Pohjois-Savon hyvinvointialueella on oleellisesti muuttunut. Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne edellyttää uusia toimintatapoja palvelutuotannossa, toiminnan uudelleen organisoitua edelleen ja talouden sopeuttamista tuottavuusohjelman toimenpiteiden mukaisesti hyvinvointialueen rahoituksen riittämättömyyden vuoksi. Kyseisten toimenpiteiden käsittelyä esitetään edelleen vuonna 2024 jatkettavaksi lain mukaisessa yhteistoimintamenettelyssä, koska ne voivat johtaa henkilöstövaikutuksiin.

Alustava arvio irtisanomisten, lomauttamisten ja osa-aikaistamisten määrästä

Hyvinvointialueen talousarviossa vuodelle 2024 asetetaan alijäämän kattamiseksi toimialakohtaisia ja koko hyvinvointialueen yhteisiä tavoitteita talouden sopeuttamiseksi. Ko. toimenpiteiden avulla säästötoimia kohdentuu arviolta 40–45 miljoonaa euroa vuodelle 2024, joista henkilöstöön kohdentuvina talouden sopeuttamistoimina kohdentuisi arviolta noin 15 miljoonaa euroa, joka vastaa enintään 300 htv.

Henkilöstösäästöinä olemme jo päättäneet ns. vapaaehtoisista säästötoimista kuten muun muassa lomarahen vaihtaminen vapaaksi, palkattomat vapaaehtoiset virka- ja työvapaat sekä vuokratyövoiman vähentäminen. Neuvottelussa käydään läpi näiden jo sovittujen lisäksi tarvittavia muita keinoja säästöjen tavoittamiseksi.

Selvitys periaatteista, joiden mukaan irtisanomisen, lomauttamisen tai osa-aikaistamisen kohteeksi joutuvat työntekijät määräytyvät

Pohjois-Savon hyvinvointialueella taloudellinen tilanne ohjaa siihen, että on tarvetta aidosti käynnistää neuvottelut, vaikka työnantaja ei ole yhteistoimintamenettelyä aloittaessaan vielä tehnyt päätöstä henkilöstön vähennyksistä, vaan työnantaja vasta suunnittelee toimenpiteitä, joilla voi olla vaikutuksia henkilöstön määrään. Tässä tilanteessa työnantajaa velvoittaa ja yhteistoimintalaki ohjaa työnantajaa käymään lakisääteiset yhteistoimintaneuvottelut tilanteessa, jossa hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa valtuustolle harkitaan sellaisia toimenpiteitä, jotka saattaisivat johtaa henkilöstön vähennyksiin kuten esimerkiksi irtisanomiseen, lomauttamiseen tai osa-aikaistamiseen taloudellisin ja tuotannollisin perustein.

Henkilöstöpalvelut

2.11.2023

Yhteistoimintamenettelyn yhteydessä tarkastellaan muun muassa seuraavia asioita:

- tuottavuusohjelman ja toimialakohtaisten tavoitteiden konkreettinen toimeenpano ja em. henkilöstövaikutukset varsinaisessa toiminnassa ja tukipalveluissa
- muut toimialojen talouden sopeuttamistoimet, joilla talous saadaan tasapainoon vuoteen 2026 mennessä
- asiantuntijaselvityksen pohjalta organisoitumisen muutosten arviointi ja mahdollinen toimeenpano
- mahdolliset päällekkäisyydet hyvinvointialueen toiminnassa
- henkilöstökustannuksiin vaikuttaminen
- integrointia tukevat muutokset ja vaikutukset palvelutuotantoon sekä muutokset ostopalveluiden ja oman toiminnan suhteessa, jotka voivat aiheuttaa muutoksia myös henkilöstörakenteeseen.

Muutosten suunnittelussa huolehditaan siitä, että vaikutuksilla ei kuitenkaan vaarannettaisi asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä huolehdittaisi asianmukaisesti lakisääteisestä palvelutuotannosta.

Arvio ajasta, jonka kuluessa irtisanomiset, lomauttamiset ja osa-aikaistamiset tehdään

Talousarviovuoden 2024 aikana.

Yhteistoimintalain muut velvoitteet

Lisäksi vähentämistä koskeva neuvottelu edellyttää, että työnantaja ilmoittaa yhteistoimintaneuvotteluista työ- ja elinkeinotoimistolle 8 §:ssä säädetyllä tavalla. Edelleen vähentämistä koskeva neuvottelu edellyttää, että työnantaja tekee ja antaa työllistymistä edistävän toimintasuunnitelman siten kuin 9 §:ssä säädetään.

Neuvottelukutsu ja toimintasuunnitelma neuvottelujen aikatauluksi

Yhteistoimintaneuvottelut aloitetaan 8.11.2023 klo 12–15. Yhteistoimintaneuvottelut kestävät kuusi viikkoa ajalla 8.11.-20.12.2023.

Pohjois-Savon hyvinvointialue työnantajana kutsuu henkilöstöjärjestöjen edustajat neuvotteluihin, jotka pidetään seuraavasti:

- 08.11.2023 klo 12–15
- 16.11.2023 klo 11.30–13.30
- 22.11.2023 klo 13–15
- 27.11.2023 klo 13–15
- 05.12.2023 klo 14–15.30
- 13.12.2023 klo 12–15
- 20.12.2023 klo 12–15

Kokouskutsut neuvotteluihin lähetetään erikseen. Lisäksi työllistymistä edistävä toimintasuunnitelma lähetetään erikseen aloituskokouksen 8.11.2023 asialistan yhteydessä.

Henkilöstöpalvelut

2.11.2023

Yhteistoimintaneuvotteluun osallistuu myös 3 §:ssä tarkoitettu henkilöstön edustaja, jos lomauttaminen, osa-aikaistaminen tai irtisanominen koskee vähintään kolmea työntekijää, taikka jos työnantaja tai henkilöstön edustaja niin vaatii.

Mari Antikainen
henkilöstöjohtaja

Janne Niemeläinen
hallintojohtaja